

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

РЕПУБЛИКА СРПСКА
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
Број: 19-2834/13
Датум: 28. 10. 2013. год.
БАЊА ЛУКА

ИЗВЈЕШТАЈ о оцјени урађене докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

На основу члана 149. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“ број 73/10, 104/11 и 84/12) и чл. 54. Статута Универзитета у Бањој Луци, Наставно научно вијеће Природно-математичког факултета, на сједници одржаној 18.09.2013. године, именовало је Комисију за преглед, оцјену и одбрану докторске дисертације под називом „Поткозарје, регионално-географски проблеми развоја“ кандидата мр Тање Мишлицки (Одлука број: 19/3.2356/2013) у саставу:

1. Др Драгутин Тошић, редовни професор Географски факултет Универзитета у Београду, ужа научна област Регионална географија; Просторно планирање, председник;
2. Др Рајко Гњато, редовни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци, уже научне области: Регионална географија; Просторно планирање, ментор, члан;
3. Др Драго Тодић, ванредни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област: Регионална географија, члан.

1. УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСKE ТЕЗЕ

Докторска дисертација написана је на 169 страница А4 формата. Садржи списак литературе од 113 наслова, 10 графичких прилога, 7 слика и 79 табела. Изложена материја је подијељена на 8 (осам) поглавља: Увод, Теоријско-методолошка основа рада, Географски положај у регионалном развоју, Природна средина као фактор регионалног развоја, Историјско-географски процеси у регионалном развоју Поткозарја, Савремени друштвено-географски процеси у регионалном развоју, Туризам у регионалном развоју, Просторна диференцијација Поткозарја, Закључак и Литература.

2. УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

Истраживања регионално-географског система Поткозарја, у домену ове докторске тезе, мотивисана су уоченим деструктивним процесима и посљедицама које ти процеси

остављају у простору, те увјерењем да се добијени резултати истраживања могу адекватно искористити у развојним плановима и стратегијама развоја, које за циљ имају ревитализацију простора и успоставу одрживог модела регионалног развоја.

Насловом дефинисане тезе обухваћени су основни задаци и циљеви истраживања. С једне стране они се односе на *детерминацију процеса и проблема у регионалном развоју Поткозарја, а с друге, на дефиницију модела одрживог развоја овог регионалног система.*

Полазни основ у истраживачком поступку подразумјевао је дефиницију критерија регионалне диференцијације, што је резултирало просторном детерминацијом. Поткозарја као релативно диференцираног регионално-географског система.

Примјеном критерија физичкогеографске регионализације и принципа природне физиономије дошло се до спознаје да се у оквиру дефинисаног регионалног система јасно уочавају два дијела, један нижи-претежно равничарски, а други брежуљкасти и брдско-планински.

У вези с критеријима регионализације, истраживање је показало да рашчлањеност рељефа, његова геолошка и педолошка грађа, те диференцираност климе, биљног покривача, специфичности појавних облика вода и слично, чине кључне факторе организације и валоризације простора.

Досадашња истраживања Поткозарја, како географска, тако и из области сродних наука, (геологије, етнологије, социологије и сл.) посвећена су углавном анализи компонентних регионалних садржаја.

У овом смислу истичемо значај истраживања историјских услова развоја Х. Капицић (1973): Аграрно питање у Босни и Херцеговини за вријеме Аустроугарске Управе, и И. Хаџибеговића (1991): Босанскохрцеговачки градови, крај XIX и почетак XX вијека. М.Вега (1957): Насеља босанске средњевјековне државе, Н. Илијића (1964): Развитак задругарства у Босни и Херцеговини од 1900. до 1941. године, Ј.Мргић-Радојчић (2002): Доњи Краји. Крајина средњевјековне Босне, развоја становништва, Ђ. Пејиновића (1955): Становништво Босне и Херцеговине за вријеме Аустроугарске, М.Васића (1962): Етничке промјене у Босанској Крајини у XVI вијеку, развоја инфраструктурних система, Џ. Јузбашевића (1974): Изградња жељезнице БиХ, развоја школства М. Папић (1972): Школство у БиХ за вријеме Аустроугарске окупације, геолошких истраживања А. Грубић (1974): Геотектонски склоп Југославије, В. Јеласка (1977): Састав и односи горњогредних и палеогених наслага Сјеверне Босне и њихово нафтногеолошко значење, В. Јеласка и Ј. Памића (1979): Седиментацијски и магматски процеси млађег мезозоица на подручју Сјеверне Босне, М. Миладиновића (1966): О неким проблемима геологије и тектонике северног дела Босанске Крајине, Ј. Памића и И. Капелара (1969): Габродолеритска маса козарачког потока у околици Приједора, те истраживања из области климатологије Р. Милосављевића (1973): Клима Босне и Херцеговине, из области екологије В. Стевановића и групе аутора (1983): Еколошко-вегетацијска рејонизација Босне и Херцеговине итл.

Посебну вриједност имају ријетки радови класичног регионално-географског приступа у истраживању простора Поткозарја и релативно ширег окружења- Љ.Михића (1987): Козара-природа-човјек. Као што је уочљиво недостају радови са комплексним истраживањима регионално-географских процеса и проблема у регионалном развоју, што овој дисертацији даје несумљив значај у сагледавању поменутих развојних процеса и изналажењу рјешења за утврђене проблеме у развоју.

Методолошки поступак у идентификацији савремених проблема у регионалном развоју Поткозарја неминовно је подразумјевао сагледавања утицаја кључних фактора развоја. Они се с једне стране вежу за утицај природне средине, а с друге за утицај преломних историјских периода, односно развојних процеса и последица које су ти периоди оставили укључујући и процесе из савременог периода.

Анализа процеса и проблема у регионалном систему Поткозарја кроз неколико кључних историјских периода обухватила је кључне сегменте антропогеографског развоја (становништво, привреду, социјални развој, развој насеља, развој инфраструктуре и сл.). Тежиште истраживања посвећено је анализи развојних процеса током социјалистичког периода, те развојног периода након 1992. године, обиљеженог снажним промјенама у сфери друштвено-географских процеса и укупне трансформације регионално-географског

система, као и утврђивању кључних проблема у регионалном развоју. Резултати истраживања су показали деструкцију регионалног система кроз изражене процесе депопулације, дерурализације и губљење развојних функција. Уствари, функционална анализа регионалног система Поткозарја јасно је показала да се не ради ни о каквој јединственој регионалној цјелини, већ напротив да је у питању диференциран регионални систем, којег чини неколико мањих подсистема у сфери утицаја околних развојних и гравитационих центара: Новог Града, Приједора, Козарске Дубице, Градишке, Лакташа и Бањалуке. Укупни резултати истраживања пружили су довољно елемената за дефиницију модела одрживог регионалног развоја, што је био и основни научни циљ ове докторске тезе.

3. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

Методологија истраживања регионалног система Поткозарја ослања се на стандардне **методе** регионално-географских истраживања. Полазну чини метода анализе, и подразумијева праћење релевантних развојних процеса у сфери демогеографског, социоекономског, насеобинског, инфраструктурног и осталих развојних процеса, узрокованих утицајем природне средине, историјског процеса, политика развоја, те савремених фактора регионално-географског развоја као посљедицу распада претходне државе (СФРЈ), ратних деструкција, транзиције система, утицаја глобалних процеса, регионалног окружења и сл. У истраживачком и методолошком поступку кориштене су и релевантне помоћне истраживачке методе: картографска, статистичка и компаративна. Завршна фаза методолошког поступка у пуној мјери, ослонила се на примјену синтезне методе, незаобилазне у студијама регионалног карактера. Она је резултирала сажетим дефиницијама регионалногеографског система Поткозарја, његовом динамиком укључујући и савремену, те пројекцијом модела одрживог развоја. Теренска истраживања, са акцентом на анкетна, те кабинетска у оквиру којих је извршена обрада укупне грађе, су основне **технике рада** у методолошком поступку. Примјењена методологија истраживања, методе истраживања и технике рада могу се оцијенити сасвим прихватљивим, што у осталом потврђују и резултати истраживања. Евидентно, с обзиром на предмет, задатке и циљеве истраживања, претходно назначена методологија, је примјерена оној која се користи у развијеним школама регионалне географије, као нпр. у Француској, гдје се у жижи регионално-географских истраживања ставља културни пејсаж као просторна манифестација развојних процеса. У вези с методологијом истраживања, предметом, задацима и циљевима истраживања, дефинисаним у пријави тезе, износимо констатацију да није дошло до одступања, што потврђује исправност поставки, хипотезе и очекиваних резултата.

4. РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација: „**Поткозарје, регионално-географски проблеми развоја**“, кандидата мр Тање Мишлички, предствља научни допринос изучавању регионалних процеса и проблема у регионалном развоју релативно мањег простора Републике Српске. С обзиром на карактер регионално-географских истраживања, ослоњених на релевантна компонентна ускеспецијализована истраживања низа географских наука и низа географији помоћних наука, посебно геолошких, кандидат је примјеном савремене методологије регионално-географских истраживања, примјерене изучавању развоја културног ландшафта, утврдио релевантне процесе и проблеме у регионалном развоју Поткозарја и њихове манифестације у простору, те дефинисао могуће моделе гранског и комплексног регионалног развоја. Тежиште развојних модела почива на развоју ускеспецијализованих пољопривредних грана, развоја примарне и прерађивачке дрвне индустрије, те различитих видова туризма, посебно у заштићеном систему Козаре. Поменуто привредне гране су у

нераскидивој вези с проблематиком очувања здраве животне средине, па се као круна укупних истраживања дефинише модел интегралног руралног развоја. Он подразумјева одговорно вредновање расположивих природних ресурса, подстицајно дејство поменутих развојних грана, ревитализацију сеоских насеља и инфраструктурних система, и демографску ревитализацију као незаобилазан фактор одрживог развоја.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

На основу претходно утврђеног, Комисија констатује да је кандидат мр Тања Мишлицки са успјехом урадила докторску тезу под насловом „**Поткозарје, регионално-географски проблеми развоја**“, да резултати истраживања представљају научни допринос проучавању регионалне проблематике Републике Српске, те да исти могу бити од користи у рјешавању планских и развојних проблема истраживаног подручја.

У вези с претходно утврђеним, Комисија са задовољством предлаже да Наставно-научно вијећу Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци да прихвати позитиван извјештај Комисије о урађеној докторској дисертацији „**Поткозарје, регионално-географски проблеми развоја**“ кандидата мр Тање Мишлицки, те да исти упути у даљу процедуру.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.

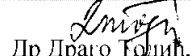
Др Драгутин Тошић, ред. проф.

2.

Др Рајко Ђњато, ред. проф.

3.

Др Драго Тошић, ввр. проф.